

T.C.
VAN VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

5. SINIF
TÜRKÇE DERSİ

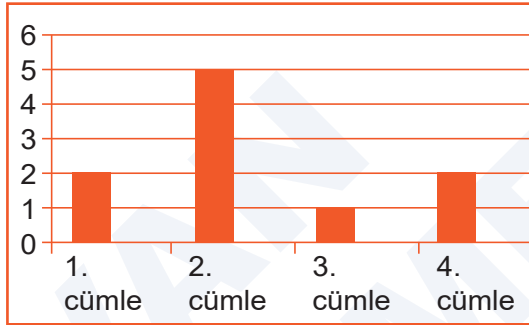
KAZANIM DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Bilgi: Yazılışları ve okunuşları aynı ama anlamları farklı olan sözcüklere sesteş (eş sesli) sözcük denir. Sesteş sözcüklerde sadece ses birliği vardır. Anlam açısından sözcükler arasında herhangi bir anlam ilişkisi yoktur.

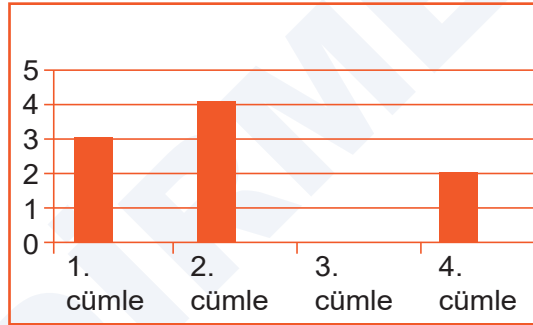
- 1 1. cümle: Sen kardeşinin şakasına bir kere gülersen ben de senin istediğin çukuru kazarım.
2. cümle: Yüz yaşındaki adam aşağıdaki mahalleden bir taksicinin arabasına az önce bindi.
3. cümle: Berber, dedemin sakalını kesince küçük kardeşim dedemi uzun süre tanıyamadı.
4. cümle: Uslu durmayan çocuk, evin duvarındaki ocağa dizini çarparak kardeşini korkuttu.

Buna göre, numaralandırılmış cümlelerdeki sesteş kelime sayısını doğru veren grafiği seçeneklerden bulup işaretleyiniz.

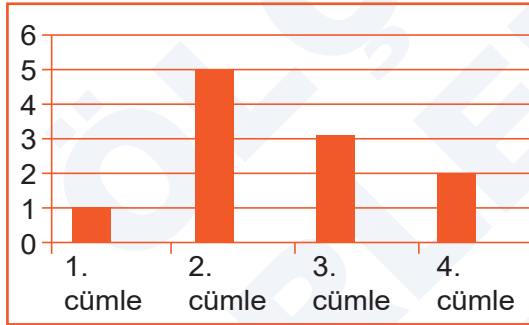
A)

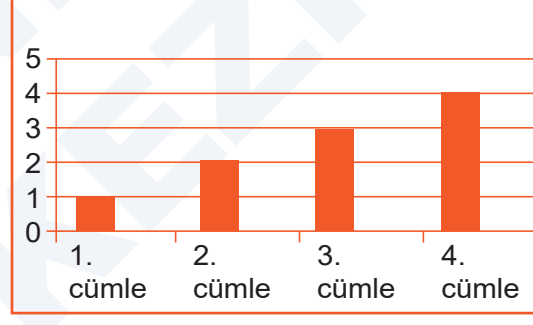
B)

C)

D)

2

Bilgi: İyi ve doğru bir özet yapabilmek için:

1. Özet, metnin düzenine ve sırasına uygun olmalıdır.
2. Özete metinde olmayan fikir ve olaylar sokulmamalıdır.
3. Özette tarafsız olunmalı, kişisel ifadeler yazılmamalıdır.
4. Özette metinden birebir alınma cümleler olmamalıdır.

Mehmet, güne mutlu bir şekilde uyanmıştı. Bugün arkadaşları ile buluşacak ve köyün dışında bulunan küçük köpek yavrularını beslemeye gidecekti. Kahvaltısını yaptıktan sonra evin yola bakan kısmında arkadaşlarını beklemeye başladı. Yarım saate kalmadan Kaan, Mustafa, Elif ve Zeynep gelmişti. Mehmet, Oğuz'un neden gelmediğini sorudu Kaan'a. Köpekleri beslemeye gideceklerini konuştuklarında Oğuz çok sevinmiş ve heyecanla "Ben de gelmek isterim!" demişti. Tüm bunlardan sonra gelmemesi Mehmet'in canını sıkıyordu. Kaan, "Oğuz'un kardeşi hastalanmış. Tüm aile hastaneye gitmiş. Bu yüzden Oğuz gelemedi." dedi. Çocuklar bir süre dinlendikten sonra köyün dışına doğru yola çıktı.

Yukarıdaki parçayı en iyi ve doğru özetleyen seçeneği bulunuz.

- A) Mehmet, arkadaşları ile köyün dışında bulunan köpek yavrularını beslemeye gidecekti. Hazırlandıktan sonra arkadaşlarıyla buluştu. Arkadaşları, kardeşi hastalanan Oğuz'un gelemeyeceğini söyledikten sonra bir süre dinlenip yola çıktılar.
- B) Mehmet, güne mutlu bir şekilde uyanmıştı. Arkadaşlarıyla köpek yavrularını beslemeye gidecekti. Arkadaşı olan Oğuz'un kardeşi hastalandığı için gelemeyeceğini öğrenince canı sıkıldı. Gelen arkadaşlarıyla bir süre dinlenip yola çıktı.
- C) Mehmet, yarın köpek yavrusu beslemeye gideceği arkadaşlarından Oğuz'un gelemeyeceğini duyunca üzülmesine rağmen erkenden uyudu. Sabah uyanıp arkadaşlarını beklemeye başladı. Arkadaşları gelince bir süre konuştuktan sonra yola çıktılar.
- D) Mehmet, köyün dışındaki köpek yavrularını beslemeye gidecekti. Arkadaşları onu telefonla arayıp gelmek istediklerini söyledi. Oğuz ise kardeşinin hastalandığını bu yüzden hastaneye gideceğini söyledi. Mehmet bu duruma çok üzülse de gelebilen arkadaşlarıyla yola çıktı.

3

Bilgi: Ünsüz harfle biten veya "-a, -e" ünlülerinden biriyle bitmeyen ve "-yor" ekini alan eylemlerde ünlü daralması yoktur. Örnek: gör-yor: görüyor.

Buna göre aşağıda altı çizili sözcüklerin hangisinde ünlü daralması yoktur?

- A) Kedi yiyecekleri kokluyor.
- B) Arkadaşının projesine bakıyor.
- C) Babasının yolunu gözlüyor.
- D) Bütün olanları şimdi anlıyor.

- 4 Düşüncenin yönünü değiştiren ifadeler, iki düşünce arasında olumsuzdan olumsuz düşünceye veya olumsuzdan olumlu düşünceye geçişi sağlar.

I) Alacakaranlığın ortasında yürürken yüzümüze tatlı, ılık bir meltem esiyordu. II) Bu karanlıkta ormanın ürpertici sessizliğinde yürümek âdeta insanın damarlarındaki kanı çekip almıştı. (III) Bu normal bir durum çünkü Amazon ormanları denilen bu orman dünyanın en büyük ormanı olması hasebiyle gezegenin akciğeri sayılıyordu. (IV) Bu kadar yürüyüşün sonunda merak ettiğim o güzelim cennet kuşlarını görmek, içindeki korkuyu alıp beni heyecana sevk ediyordu.

Yukarıdaki metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde düşüncenin yönünü değiştiren bir ifade kullanılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

- 5 Aşağıdaki cümlelerde doğru ifadelerin yanlarına “D”, yanlış ifadelerin yanına “Y” koyunuz.

- ( ) Görev kelimesinin eş anlamlısı vazifedir.
( ) Ulus kelimesinin eş anlamlısı millettir.
( ) Sözcük kelimesinin eş anlamlısı cümledir.
( ) Hikâye kelimesinin eş anlamlısı masaldır.

Boşluklara gelen harflerin doğru sıralanışı hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Y D Y D B) D Y D Y C) D D Y Y D) Y Y D D

- 6 Gül büyütenlere mahsus hevesle,
Renk dertlerimi gözümde besle!
Yalnız, annem gibi o ılık sesle,
İçimde dövünüp ağlama gurbet!

(Necip Fazıl Kısakürek)

Yukarıdaki dördlükte hangi söz sanatları kullanılmıştır?

- A) Abartma- benzetme B) Kişileştirme- konuşurma
C) Karşıtlık- abartma D) Benzetme- kişileştirme

- 7 Bir sonbahar mevsiminde, rüzgârın saçlarımızı serin serin okşadığı yağmurlu bir günde eski adı Keşiş Dağı, yeni adı Uludağ'a çıkıyoruz. Yeşil Bursa'nın tepe noktası olan koca Uludağ, bu mevsimde de görkeminden hiçbir şey kaybetmemişti. Çamurlu patikalardan bata çıka yürürken yapraklarını dökmeyen çamların altında biraz soluklanıyoruz. Küçük sincapların adeta kış hazırlığına girip kurumuş yaprak hışırtıları arasındaki kozalak depolama yarışı baya ilgi çekiciydi. Yağmurun iliklerimize kadar bizi ıslatması adeta bir işkence gibi görünse de ıhlamur, çitlembik, erguvan ağaçlarının o mis kokusu bu işkenceye bir panzehir oluyordu.

Yukarıdaki parçada hangi duyu organı kullanılmamıştır?

- A) İşitme   B) Dokunma   C) Tatma   D) Görme

- 8 Büyük harflerin kullanıldığı bazı yerler:

- Hayvanlara verilen özel adlar
- Devlet adları
- Dil ve lehçe adları
- Millet, boy, oymak adları
- Cümlelerin ilk harfi, büyük yazılır.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen kullanımların dışında bir büyük harf kullanımı vardır?

- A) Afrika'nın birçok bölgesine kurak bir iklim hâkimdir.
- B) Sahiplendiği yavru köpeğe Karabaş adını verdi.
- C) Dünyada en çok konuşulan dillerinden biri de İspanyolcadır.
- D) Son yıllarda ilimize İranlı turistler daha çok geliyor.

- 9 Bir gün Nasrettin Hoca göl kenarında **gider**. Elinde de bir kase yoğurt vardır. Hoca, yoğurdu kaşık kaşık göle boşaltmaya başlar. Bu sırada onu gören biri şaşırarak:
 – Hoca ne yapıyorsun? diye sorar.
 Hoca:
 – Görmüyor musun? Göle yoğurt mayalıyorum, **der**.
 Adam, Hoca'nın delirdiğini düşünür.
 – Vah, vah, vah! Sen **çıldır**dın mı Hoca! Koskoca göl maya tutar mı?
 Hoca gayet ciddi cevap verir:
 – Peki ama ya **tutarsa**?

Öğretmeni Ali'den verilen metinlerde geçen sözcüklerin yerine kullanılabilecek yeni sözcükleri aynı renkte yazıp aşağıdaki tabloya yerleştirmesini istemiştir.
 Ali sözcükleri ve renkleri şu şekilde tabloya yerleştirmiştir:

Ulaşmak	Söz söylemek	Aklını oynatmak	Avlamak
---------	--------------	-----------------	---------

Buna göre, Ali hangi renk sözcüğü tabloya **yanlış** yerleştirmiştir?

- A) B) C) D)

- 10 **Bilgi:** Yapım eki, sözcüğün köküne ya da gövdesine gelerek onun yeni bir kavram anlamını kazanmasını sağlayan ekir. Örneğin: -lik, -ci, -siz, -li (söz-lük-çü) ekleri gibi.

Bu bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki kelimelerden hangisi yapım eki **almamıştır**?

- A) Habersiz B) Gözcü C) Renkli D) Çelik

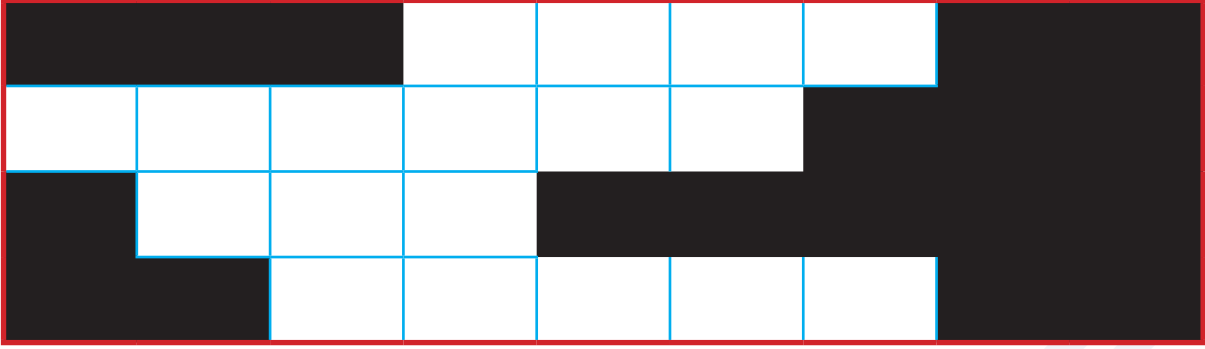
- 11 (I) İnsanlar neden kitap okumaktan bu kadar korkarlar anlamıyorum. (II) Hâlbuki kitap bir dosttur, bir sırdaştır. (III) Medeniyet kitapla gelmiş, bu bilinmeyen bir gerçek değildir. (IV) Hayatımızda kitabı bırakmalı, onu baş üstünde tutmalıyız.

Yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinde bir deyim kullanılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

12

4.sütun

“KALEMLİK, GÖZLÜKÇÜ, PEÇETENİN, TÜRKÇEDE” sözcüklerinin köklerini bularak yukarıdaki bulmacaya soldan sağa doğru olacak şekilde yerleştiriniz.

Verilen kelimelerin kökleri bulmacaya doğru bir şekilde yerleştirildiğinde 4. sütuna gelen harfler hangi seçenekte sırasıyla verilmiştir?

A)

T
E
Z
A

B)

Ü
E
Ö
A

C)

T
G
Z
A

D)

T
E
Z
K

- 13 Rüzgâra bir koku ver ki hırkandan;
Geleyim, izine doğru arkandan;
Bırakmam, tutmuşum artık yakandan,
Medet ey dervişim, Yunus'um medet!

(Necip Fazıl Kısakürek)

Dörtlükten hareketle şair için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kararlı bir tutum sergilemektedir.
B) Sitem etmektedir.
C) Pişmanlık yaşamaktadır.
D) Yalnızlık çekmektedir.

14 Bilgi:

İsim kökü, fiil kökten ayırmak için kelimenin köküne –mek/ –mak eklerini getirmeliyiz. Kelimenin anlamı bu eklerle bozuluyorsa isim kök, bozulmuyorsa fiil köktür.

Yukarıdaki bilgidен hareketle altı çizili kelimelerden hangisinin kökü fiildir?

- A) Kasvetli, siyah bulutların altında kervan ağır ağır ilerliyordu.
- B) Teknoloji şirketleri kendilerine her zaman genç nesilleri seçmişlerdir.
- C) Hayvan haklarına saygı duymak insanların görevidir.
- D) Taş blokların çepeçevre kuşattığı görkemli bir anıttı.

15 Metin türlerinin işleyen bir öğretmen, öğrencilerinden Ali'ye bir masal, Zeynep'e bir haber yazısı, Murat'a bir fabl, Büşra'ya ise bir hikâye yazmasını istemiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Ali'nin yazdığı metinden bir bölüm olabilir?

- A) Üç gün önce kaybolan 11 yaşındaki çocuk, jandarma ve polisın yoğun araması sonucu evinin on kilometre ötesindeki mağarada bulundu. Çocuğun sağlık durumunun iyi olduğu yetkililerce basın mensuplarına bildirildi.
- B) Kızıl tilki, bir gün ormanlar kralı aslana bir tuzak kurmak istemiş. Aslanın en sevdiği yemeği alıp aslanın dinlendiği ağacın altına götürmüş. Aslan bu hediyeyi görünce çok sevinmiş ve teşekkür etmiş. İkinci gün tilki yine yemeği alıp aslana götürmüş.
- C) Bir varmış bir yokmuş. Bir zamanlar hep mutlu insanların yaşadığı bir ülke varmış. Bu ülkede herkes mutlu bir şekilde yaşamış ancak padişahın güzeller güzeli kızı ansızın ortadan kaybolmuş. Padişah çok üzölmüş ve askerlerine kızını bulmalarını söylemiş.
- D) Deniz, akşam misafiriğe gideceklerini annesinden duymuştu. Dayısına misafiriğe gidecekleri için sevinmişti. Kardeşine de bu güzel haberi vermeye gitti. Kardeşi, Deniz kadar sevinmemişti çünkü dayısı her zaman en güzel hediyeleri ona değil Deniz'e alıyordu.

CEVAP ANAHTARI

1	B
2	A
3	B
4	C
5	C
6	D
7	C
8	A
9	D
10	D
11	D
12	A
13	A
14	B
15	C